

HOMES I DONES DE LA SELVA, Narcís Figueras i Joan Llinàs coordinadors

Presentació efectuada a Santa Coloma de Farners, 2012

Aquest és un llibre on no m'agradaria sortir-hi perquè és requisit indispensable per sortir-hi ser mort. La majoria d'aquestes personatges estan extrets de l'Enciclopèdia Farnesenca; se n'ha retocat el text i ampliat; alguns són troballa personal d'en Joan i l'Emma. Molts són fills adoptius o predilectes de la ciutat. Molts dels personatges tenen carrers a Santa Coloma i fins i tot a altres poblacions.

Títol del llibre: a mi m'agradava més **Personatges selvatans**, dissimulava el gènere, però des del Consell s'entestaren a posar-hi **Homes i dones de La Selva**; certament fa més pagès, més nostrat, però el títol hauria de ser homes i homes i més homes i alguna dona de La Selva. Dels 77 personatges colomencs que tenim aquí, només hi ha una dona, **Maria de Mendoza**, i de tota la Selva quantes n'hi ha? Maria de Mendoza és una escriptora sobrevinguda a Santa Coloma casada amb un jutge en el segle XIX, que va escriure un fulletó romàntic **Hijo por Hijo** on surt el castell, l'ermita, Salvador i Coloma els protagonistes.

Si seguíssim l'Estatut d'Autonomia aquest llibre seria un opuscle de 30 o 40 pàgines, perquè l'Estatut diu que es català qui viu i treballa a Catalunya, o sigui que és selvatà qui viu i treballa a La Selva i és colomenc qui viu i treballa a Santa Coloma i pocs dels 77 colomencs que surten aquí ho serien: Molts d'ells han nascut a Santa Coloma però n'han marxat perquè el poble era, és petit i tothom busca nous horitzons. Uns els trobarem a la mateixa Catalunya com el bisbe Jubany, altres a Espanya com el beat Simó Bru Ararà i altres al món mundial com el farmacèutic Boix Vallicrosa o el franciscà Josep Cors.

Pocs es quedaren: Lluís Mon, Josep Carós, Marià Climent, Josep Martí Sabé bona part de la seva vida, l'empresari i mecenes Joan Riera Gubau, l'empresari i alcalde Burch Barraquer Altres treballaven fora però sempre que podien venien i vivien al poble com Josep Maria Mas Solench

I també al revés, tenim personatges que no nasqueren a Santa Coloma, però hi arribaren i feren en el poble una bona tasca: el músic Baltasar Alsina vingué de Breda i deixà una

bona saga amb el seu fill Josep i el seu nét Francesc o el també músic Josep Carbó o mossèn Benet Font. O bé un estiuejant com el pintor Josep Buyreu o el metge Sala i Roig

Uns nasqueren per casualitat en el poble com el cineasta Joaquim Jordà o Salvador Espriu; no cal recordar ara el desinterès d'Espriu per Santa Coloma, només mitigat per la tasca, quasi persecutòria, que l'alcalde Jordi Iglesias i l'amic Mas Solench feren per recuperar el seu nom per al poble. Escrigué uns versos horrorosos sobre Santa Coloma i es morí.

Altres els hi posem per haver-s'hi mort, uns sense voler, com l'agutzil Monrodon, l'any 1640 i que ens donà fama; altres perquè estaven destinats amb oficis burocràtics i es moriren aquí com l'escriptor i advocat Pau Alcover (Barcelona, cap el 1804 – Santa Coloma de Farners, 1832)

Altres en canvi estan aquí no per haver nascut, sinó per haver-se inspirat en el poble a l'escriure la seva obra, cas de Joan Vinyoli., tot i que en cap dels seus poemes surt el nom del poble i en Pep Solà s'ha deixat uns anys de la seva vida per ensenyar-nos que quan parla d'unes alzines sureres són les del camí de Farners, etc, etc

Altres els hem posat perquè sense ser ni viure al poble en deixaren un rastre en el mateix, cas de l'arquitecte Bassegoda amb l'edifici de La Caixa o bé Francesc Moragas, director Caixa de Pensions que obrí la primera biblioteca de la Caixa a Santa Coloma i gestionà la construcció de les escoles.

Altres són personatges degut a la seva malaguanyada mort: Samba Kubally un dels primers treballadors africans a Santa Coloma, mort al seu país conseqüència d'un accident laboral a Santa Coloma i que ha donat nom a l'escola d'adults del poble. Uns altres moriren violentament: l'ara beat Simó Bru Ararà, executat a Madrid el 1936 pels milicians o el mateix any el bisbe Salvi Huix a Lleida; altres executats pels franquistes com Lluís Món el 1939.

Altres hi surten sense haver estat mai a Santa Coloma, senzillament perquè els seus ascendents eren colomencs i foren i són herois al seu país, com el xilè Artur Prat Chacón

Tenim personatges molt seriosos com el sacerdot i escriptor Ivon l'Escop i d'altres de pintorescs com en Panxo.

Uns surten perquè van escriure alguna petita cosa com en Carles Geronès amb el seu diari sobre la guerra de les Filipines o bé pel simple fet de ser el primer senyor de Farners documentat, en Ramon de Farners en el s XIII.

Altres treballaren en el poble i n'escrigueren magnífics retalls com mossèn Puig Barnils. Fa anys vaig fer un recull de poemes i escrits menors: l'aplec de Farners o El pessebre on descriu totes les masies de Santa Coloma de fa més de cent anys. En trobareu una còpia a la biblioteca i una a l'arxiu: poemes d'en Puig Barnils, llibre de la Maria Mendoza sobre Farners, i molts d'altres

El que més m'agrada però és l'Alfons Vidal Planes, per gamberro i canalla. (SCF, 1891- Tijuana, Mèxic,1965). Nascut a Sta Coloma fill d'un procurador militar arribat de Lleó. Vidal y Planas va escriure més de vuitanta novel·les, la majoria curtes, de les que sortien en col·leccions setmanals i també va escriure deu obres dramàtiques. Tota la seva obra està basada en la marginalitat: els seus personatges, les seves trames, surten de la presó, de la bogeria, de la pobresa, del gansterisme, de la prostitució, de l'escòria i púrria de la societat. Si quasi tota la seva producció està basada en les seves vivències a Madrid, per als catalans, l'obra més important és *Bombas de odio* (aprox 1920), ambientada a Barcelona, on retrata el pistolisme del Sindicat Únic i el Sindicat Lliure. Rodamón a Madrid, dormint a la Puerta del Sol quan no tenia diners o compartint llit amb les putes conegudes del carrer Ceres, "Las noches invernales de Madrid arañan, muerden la carne, lamen los huesos",

L'any 1922 estrena a Madrid l'obra de teatre *Santa Isabel de Ceres* que li reporta un enorme èxit social i econòmic, ja que se'n feren 32 edicions, se'n féu una versió teatral i es rodà una pel·lícula. És una obra que relata l'amor d'un pintor per una prostituta a la que intenta redimir. Com totes les seves obres, té un to autobiogràfic, ja que la seva dona, la va treure d'un bordell. Abans havia publicat, també de caire autobiogràfic, *Memorias de un hampón* (1918), un magnífic retrat de la púrria literària de l'època.

Té una baralla amb un col·laborador seu perquè li ha encaçat la xicota, el mata i és condemnat a 12 anys de presó, on escriu diverses obres entre elles *La camisa fatal* (1923) també autobiogràfica i on explica l'assassinat que ell mateix havia comès del seu amic i soci dos mesos abans. Només els de Santa Coloma entenem el nom del seu protagonista, que es diu Salvador Coloma. Acabada la condemna es trasllada a USA, es doctora en Metafísica i exerceix de professor a la Universitat de Fordham i a la de Tijuana, on mort l'any 1965. Convenia a Santa Coloma un personatge tan original, després de tants sants i escriptors seriosos. Un carrer de Tijuana porta el seu nom. En els seus últims anys va publicar obra poètica on reflexiona sobre la vida i la mort: *Poemas del destierro, de yanquilandia y de la muerte* (1963), *Cirios en los rascacielos* (1963) y *Las hogueras del ocaso* (1965) on conjuga els seus coneixements literaris amb la realitat d'un home solitari, nostàlgic.

<p>ESCRIPTORES</p> <p>Alguns d'ells religiosos</p> <p>23</p>	<p>Alcover, Pau; ARAGÓ TURON, RICARD; BASSEGODA AMIGÒ, BONAVENTURA BASSEGODA; AMIGÒ, BONAVENTURA; CLASCAR SANOU, FREDERIC; CORS TEIXIDOR, JOSEP; GERONÈS VIDAL, CARLES; IGLESIAS D'ABADAL, JOSEP MARIA; LLANDRIC, JOAN; MAS SOLENCH, JOSEP MARIA; MENDOZA DE VIVES, MARÍA; MILLÀS VALLICROSA, JOSEP MARIA; MIQUEL MACAYA, JOSEP; MÓN BASCÓS, JOAN; MÓN PASCUAL, JOAN; PALLARDÓ I BESTARD DE LA TORRE, ALFRED; PLANES FELIU, JOAN; PUIG BARNILS, JOSEP;; SERRAHIMA, JOAN; TAPIS SOLÀ, ESTEVE; VIDAL PLANES, ALFONS</p>
<p>MÚSICS</p> <p>9</p>	<p>Alsina, Baltasar, Josep i Francesc; CARBÓ I VIDAL, JOSEP; FRIGOLA FAJULA, BONAVENTURA; FRIGOLA MASFERRER, EDUARD; GRAVALOSA GERONÈS, JOSEP; PUIG JANER, JOSEP MARIA</p>
<p>ARTISTES</p> <p>11</p>	<p>Anglada, Rafael; AULÍ, FRANCESC-XAVIER; BASSEGODA AMIGÒ, BONAVENTURA; BUYREU MARÍ, JOSEP; CLIMENT VIÑOLAS, MARIAÀ; JORDÀ</p>

	CATALÀ, JOAQUIM; MARTÍ SABÉ, JOSEP; MONEGAL PRAT, ESTEVE; RONYÒ, JOAN; SERRA MARTÍNEZ, JOAN BAPTISTA
RELIGIOSOS 7 però també hi ha 6 escriptors, o sigui 13	BRUN ARARÀ, SIMÓ; DALMAU MONER, SANT; FONT VILERT, BENET; HUIX MIRALPEIX, SALVI; JUBANY ARNAU, NARCÍS; XIBERTA ROQUETA BARTOMEU; SALVADOR D'HORTA, SANT
POLÍTIQS 9	BURCH BARRAQUER, JOSEP MARIA, CARÓS I VIDAL, JOSEP; COSTA, PERE; FARNERS, RAMON DE; IGLESIAS SOBRERIBA, JOSEP; MÓN PASCUAL, LLUÍS; MONRODON VERGÓS, JOAN MIQUEL; PRAT CHACÓN, ARTURO; ROSQUELLAS ALOMAR, FRANCESC
METGES i CIENTÍFICS 9	BOFILL DEULOFEU, JOAN; BOFILL GALTÉS, FRANCESC; BOIX VALLICROSA, ALFONS; JORDÀ PADRÓ, JOAQUIM, MITJAVILA CORS, SALVADOR; RIERA ADROHER, ANTONI; RODÉS CAMPDERÀ LLUÍS; SALA ROIG, JOAN; VIADER PAYRATS, JOSEP ANTON
ALTRES 9	FONTDEVILA JOFRÉ "A" PANXO, FRANCESC, KUBALLY, SAMBA; MORAGAS BARRET, FRANCESC; PLANAS CALVET, LLUÍS; RIERA GUBAU, JOAN; TRIAS VILÀ, FRANCESC; TRIAS VILÀ, JOAQUIM ; VILALLONGA I DE ROSSELL, FERNANDO; ARAGÓ CABAÑAS, ANTONI MARIA
TOTAL 77	